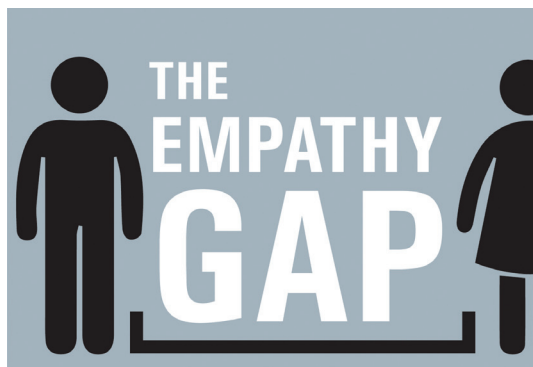

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

EN FILM OM MANLIGHET
OCH JÄMSTÄLLDHET

Handling

Populärkulturen bombarderar oss med sexistiska och kvinnofientliga budskap. Thomas Keith undersöker hur dessa budskap kortsluter mäns förmåga att känna empati med kvinnor, respektera dem som jämlikar och ta feminismen på allvar.

Thomas Keith utforskar samhällets och populärkulturens viktigaste budskap om manlighet; män ska förvärva materiell rikedom, möta konflikter med aggression, härda sig, undertrycka alla mänskliga känslor utom ilska och se kvinnor först och främst som sexobjekt. Dessa budskap nedvärderar inte bara kvinnor, utan underminerar mäns inneboende förmåga till omsorg och empati.

Keith drar även paralleller mellan sexism och rasism och förklarar hur båda har sina rötter i kulturella normer som motverkar empati. Han visar också hur män som bryter mot dessa normer lever lyckligare och friskare liv.

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll:

Samhällskunskap Åk 7-9

- Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, t. ex. av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.
- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Bild Åk 7-9

- Bilder som behandlar frågor om identitet, sexualitet, etnicitet och maktrelationer och hur dessa perspektiv kan utformas och framställas.
- Massmediebilders budskap och påverkan och hur de kan tolkas och kritiskt granskas.

Samhällskunskap Gymnasiet

- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.

Naturkunskap Gymnasiet

- Olika aspekter på hållbar utveckling, t. ex. vad gäller konsumtion, resursfördelning, mänskliga rättigheter och jämställdhet.
- Naturvetenskapliga aspekter på, reflektion över och diskussion kring normer, rörande människans sexualitet, lust, relationer och sexuella hälsa.

Ur Lgr11 & Lgy11

FILMFAKTA

GENRE: Dokumentär

ÄMNE: Bild, Naturkunskap, Samhällskunskap

ÅLDER: Från 14 år (H, G)

SPELTID: 49 min

TAL: Engelska

TEXT: Svenska

REGI: Thomas Keith

PRODUKTIONSÅR: 2015

PRODUKTIONS LAND: USA

ARTIKELNR: ETS5068

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

FAKTARUTA

MANLIGHET & MASKULINITET

Etymologiskt har orden maskulinitet och manlighet samma ursprung. Maskulinitet kommer av latinets masculinus, ytterst mas, som betyder just "manlighet" eller "man". Manlighet är en sammansättning av orden man och likhet, alltså man-likhet.

MANLIG

1. som är av eller har att göra med mankön: "manliga skådespelare"; "typiskt manliga yrken"
2. som anstår en man enl. vissa (delvis föråldrade) ideal: "visa manlig självbehärskning", "hans ansikte var manligt och uttrycksfullt"

MASKULIN

1. som är av hankön
2. för mannen utmärkande egenskaper, karakteristisk för mannen, manlig: "Som lady Macbeth var .. (skådespelerskan) för hård och maskulin."

JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet.

Jämställdhet är närbesläktat med jämlikhet. Medan jämlikhet rör alla människors lika värde är jämställdhet emellertid förbehållet förhållandet mellan könen.

Jämställdhet förutsätter en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjligheter till ekonomiskt oberoende, lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete, arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet, lika tillgång till utbildning och möjligheter till utveckling av personliga ambitioner, intressen och talanger, delat ansvar för hem och barn samt slutligen frihet från könsrelaterat våld.

KÖNSROLL

Könsroll är en sammanfattande term för socialt och kulturellt betingade skillnader mellan könen vad avser beteende, värderingar, normer, föreställningar, resurser, makt och prestige.

NORM

Det "normala" eller godtagna beteendet i t.ex. en social grupp.

STEREOTYP

En förenklad, ofta allmänt omfattad föreställning om utmärkande egenskaper hos alla som tillhör en viss grupp, t.ex. nation, ras, religion eller kön. Stereotypen påverkar ofta den bild man skapar sig av en individ ur en viss grupp utan att man närmare prövar om den är korrekt.

IDENTITET

Självbild, medvetenhet om sig själv som en unik individ.

Källa: NE och Svenska akademins ordbok

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

Gör klart för eleverna att frågorna inte handlar om dem som kvinna eller man personligen utan om den allmänna strukturen och normen i samhället.

WHEN DID DOING SOMETHING "LIKE A GIRL"
BECOME AN INSULT?

DISKUSSIONSFRÅGOR

Könsroller

- Vad tror du att definitionen av manlighet är?
- Vad är manlighet för dig?
- Vad är maskulinitet?
- Skulle du säga att det är skillnad på maskulinitet och manlighet?
- Vad är en könsroll?

I filmen visas klipp från en Always-kampanj som låter personer runt trettioårsåldern visa hur det ser ut när man exempelvis "run like a girl" och "fight like a girl".

- På vilket sätt agerade dem?
- Hur agerade de yngre flickorna?

Jennifer Siebel Newsom i filmen menar att många flickor tappar ett visst självförtroende och anpassar sig mer till ett patriarkalt samhälle när de blir lite äldre.

- Tror du att de yngre flickorna omedvetet kommer att ändra deras nuvarande inställning till uttrycket "like a girl"?
- Kan du komma på fler exempel på när uttrycket "som en tjej" används och blir lika med något sämre?
- Diskutera konsekvenserna för båda könen när uttryck som dessa används utan att vi tänker på det.

En kvinnas egenskaper förknippas oftast med antingen negativa ord eller ord som automatiskt får en negativ innebörd för att de anses vara kvinnliga. Samma sak gäller mäns egenskaper men då får orden positiv innebörd.

I en definition av *manlig* tas detta exempel upp: "visa manlig självbehärskning".

- Vad menas med detta? Till skillnad från kvinnlig självbehärskning?

Ordet *känslig* är t.ex. ett ord som oftast förknippas med kvinnor. Ordet i sig är egentligen inte ett negativt ord men får oftast en negativ innebörd.

- Fundera över varför ordet *känslig* ofta uppfattas som ett negativt ord. Finns det inte många positiva saker med att vara känslig? Diskutera!

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

RAND: GOP MUST BE 'THE PARTY OF PASSION'

The Passion of Paul Ryan

Column: Media help Democrats in slandering budget chairman and hastening America's fiscal meltdown

BY: Matthew Conrath March 23, 2012 5:00 am

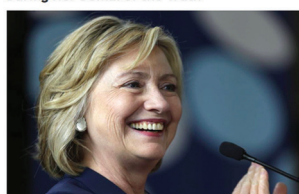

Speaking at the Reagan President Library on Friday, Rand Paul (R-KY) presented a more diverse vision

Ted Cruz' Fierce Stand Against Obamacare Creates Rift in GOP

"Hysterical"

Hillary Clinton's Rage After Benghazi: Hysterical During Her Denial of the Truth

Hysterical Hillary Clinton shrieks out her victimhood over Benghazi cover-up

It's all a vast right-wing conspiracy:

Who cares about whose fault it is that four Americans are dead? Not her. Stop asking her questions, she has a headache!

- Kan du komma på fler ord eller andra exempel på när det kvinnliga beteendet eller de kvinnliga egenskaper automatiskt blir det underordnade eller negativa?
- Fundera också på vad dessa egenskaper och beteenden kommer ifrån? Är kvinnan född med dessa eller är det en följd av samhällets förväntningar?
- Varför tror du att de äldre i Always-kampanjen agerade som de gjorde, speciellt kvinnorna?
- Tror du att de slogs och sprang så själva?
- På vilket sätt är det även negativt för mannen att kategorisera egenskaper och beteende som kvinnliga respektive manliga?
- Skulle du säga att män är begränsade av sin könsroll? På vilket sätt?
- Diskutera orden *svag* och *stark*. Nämn svaga egenskaper respektive starka egenskaper. Vad lägger vi in för innebörd i orden? Varför anses vissa egenskaper vara svaga och vissa starka? Kan vissa svaga egenskaper även vara starka och vice versa?

Förtroendeklyftan

Enligt tjejjouren, som har samlat statistik från en mängd källor, har kvinnor i genomsnitt lägre lön än män trots att fler kvinnor utbildar sig efter gymnasiet. 28 % av männen har höga inkomster medan enbart 12 % av kvinnorna har det. Kvinnor äger enbart 1 % av världens egendomar och 70 % av världens fattigaste folk är kvinnor.

FAKTARUTA

STATISTIK I SVERIGE 2015

RATTFYLLA

26 100 rattfylleribrott polisanmäldes 2015.
13 100 av anmälningarna gällde drograttfylla.
89 % av de misstänkta för rattfylla var män.

MISSHANDEL

85 100 misshandelsbrott anmäldes 2015.
82 % av de misstänkta för misshandel var män.

Utsatta kvinnor uppgår i betydligt högre grad än utsatta män att de har blivit utsatta för misshandel i en bostad (36 % jämfört med 6 %). När män utsätts för misshandel är brottsplatsen en allmän plats i mer än hälften av fallen (62 %), medan motsvarande andel för kvinnor är en tredjedel (33 %). Arbetsplatsen eller skolan är en ungefär lika vanlig brottsplats för män och kvinnor (23 respektive 26 %).

SEXUALBROTT

18 100 sexualbrott polisanmäldes 2015.
97 % av de misstänkta för sexualbrott var män.

VÅLDTÄKT

5 920 av anmälningarna gällde våldtäkt.
2 440 av dessa anmälningar var offren barn i åldern 0-17 år.
87 % av dessa barn var flickor. 13 % var pojkar.
96 % av offren bland vuxna var kvinnor.

SEXUELLT OFREDANDE OCH SEXUELLT TVÅNG

8 840 av sexualbrottsanmälningarna gällde sexuellt ofredande och sexuellt tvång.
79 % av offren var kvinnor.

Källa: BRÅ, Brottsförebyggande rådet

- På vilka sätt blir kvinnor och män olika behandlade? Diskutera!
- Varför blir kvinnor och män behandlade olika, tror du?
- På vilka sätt är förväntningarna på män och kvinnor olika? Diskutera!

Gloria Steinem säger 1971 i en intervju att kvinnor hon har träffat som är trevliga och sympatiska beskrivs i media som bitchiga och bossiga. "Struntar man i sin roll och vågar ha ambitioner så får man den stämpeln."

Filmen visar senare exempel på kvinnliga politiker som i media beskrivs som "hysteriska" och "gapiga". Samma beteende hos de manliga politikerna beskrivs som "passionerat" och "obevekligt".

- Varför tror du att samma beteenden kan tolkas så annorlunda beroende på om det är en kvinna eller en man som agerar?

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

I filmen skickades det ut två cv:n till rekryterare tillsammans med frågor som de ska besvara. Det ena cv:t var en kvinnas och det andra en mans.

- Vilka svar gav rekryterarna tillbaka?
- Vad tror du att det beror på?

Man får se en del klipp i filmen med exempel på hur män i amerikansk media talar om kvinnor. I Sverige kanske inte så tydliga exempel existerar i massmedia men samma åsikter om kvinnor florerar överallt i exempelvis sociala medier. Förtroendeklyftan mellan män och kvinnor är fortfarande stor.

- Hur kommer det sig tror du att denna klyfta existerar?
- Hur kan vi få den att minska?

Filmen visar även exempel på hur män, som blir utmanade av kvinnor, förlöjligar dem, hyssjar på dem och raljerar över att de har ett typiskt kvinnligt beteende.

- Tror du att männen skulle agera likadant om det var män de pratade med?
- Varför tror du att många män reagerar på detta sätt?
- Vad är din uppfattning, tror du att det är svårt för männen att vara underlägsen kvinnan, generellt sett? Varför i så fall?

I den undersökning som gjordes med barn från förskolan, pekar alla barnen på pojkdockan när intervjuaren undrar vem av pojk- och flickdockan som är smartast. På frågan varför svarar en pojke "för att han är pojke".

- Hur tycker du att man ska tolka att barn i en sådan låg ålder alla har uppfattningen om att pojken är det smartaste könet? Vad tror du att det beror på?

Media

- Vad är objektifiering?
- Vilken roll har kvinnan i media menar filmen?
- Hur framställs hon av media?
- Hur framställs mannen?
- Är det likadant i Sverige?
- Hur framställs mannen respektive kvinnan i reklamer, annonser, serier, filmer och musikvideos?

Filmen tar upp exempel där kvinnor i höga positioner, behöver förhålla sig till frågor och uttalanden om deras utseende. Något som en man aldrig behöver göra.

- Varför tror du att det är så?
- Vilka blir konsekvenserna av medias sätt att objektifiera kvinnor?

Den manliga normen

- Vad är en norm?
- Vad menar filmen är den manliga normen? Vilka egenskaper ska en man ha enligt den normen?
- Thomas Keith pekar på en amerikan som uppfyller den manliga normen med råge. Vem?
- På vilket sätt uppfyller han den manliga normen?
- Upplever du att vi i Sverige har samma manliga norm?
- Hur skulle du beskriva den svenska manliga normen?
- Filmen säger flera gånger att problemet är inte mannen utan den manliga normen. Vad innebär det?
- Hur mottas en man som inte uppfyller den manliga normen?

I Sverige arbetar många för homosexuellas rättigheter och homosexuella kämpar varje dag mot samhällets fördomar. Ordet "gay" har blivit ett skälsord som används flitigt när man vill nedvärdera någon. I filmen tar de också upp att många mäns skräck är att framstå som gay.

- Varför vill man inte det? Varför är detta en sådan skymf mot någon?
- Var i ordet gay ligger definitionen av något dåligt?

Det finns en generell idé om att män gråter mindre än kvinnor och att de har svårare att både visa och prata om känslor än kvinnor.

- Tror du att detta är sant? Om det är sant, varför tror du att det är så? Är det i så fall medfött eller har männen bara kunnat utveckla vissa egenskaper, behov och känslor p.g.a. den manliga normen?
- Om det inte är sant, varför tror du att det då finns en generell idé om detta? Diskutera och resonera!

I filmen får vi se hur Ray Rice, en f.d. amerikansk fotbollsspelare, slår ned sin fru i en hiss och släpar henne därifrån. Efter det visas klipp av medias reaktioner på händelsen. En person säger "jag säger till kvinnorna i min familj, och så har jag alltid sagt, låt oss undvika att provocera fram felaktigt beteende".

- Finns denna syn på mannens och kvinnans ansvar i Sverige också?

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

- Kan du hitta exempel på när kvinnan begränsas för att undvika typiskt manligt beteende?

Filmen menar att män kan bete sig annorlunda i grupp än när de är ensamma.

- Stämmer detta? Kan män i grupp bete sig på ett annat sätt än när de är ensamma?
- Kan du ge exempel på några tillfällen då detta sker?
- På vilket sätt ändras deras beteenden?
- Är det samma sak med kvinnor?

- Vad är det för statistik som visas i filmen och hur ser den ut?
- Hur ser statistiken ut i Sverige vad gäller sexualbrott, rattfylla och misshandel? Hur är könsuppdelningen när det kommer till förövare och offer?
- Resonera kring varför uppdelningen ser ut som den gör.

När massmedia rapporterar om nyheter där män våldfört sig på kvinnor hävdas ofta argumentet “inte alla män” av män i forum och på sociala medier.

- Vad är din reaktion på detta?
- Vad tror du att syftet är med detta argument?
- När kan man prata om en struktur i vårt samhälle utan att någon ska behöva ta det personligt? Eller borde vi ta det personligt? Kan man stå utanför diskussionen och hävda att det inte är en självklarhet handlar om eller är vi alla en del av den heteronormativa, patriarkala strukturen i samhället? Diskutera!
- Vem har ansvaret för att förändra samhällets strukturer och normer? Diskutera!

Feminism

- Vad är feminism?
- Vad är din uppfattning om feminism?

Filmen visar personer som menar att “feminismen förstör män” och att “feminismen har gett oss arga kvinnor och feminina män”.

- Vad är det som är så hotande med feminism? Vad är det feminismens motståndare skulle förlora i och med feminismen? Vad tror du?

Filmen menar att rättigheter för kvinnor och homosexuella är mänskliga rättigheter och gynnar även alla män.

- På vilket sätt?

Språkbruk

Tony Porter beskriver ett språkbruk typiskt för den manliga normen när det kommer till att prata om kvinnor i en sexuell bemärkelse. Att använda våldsord, objektifierande ord och ord som rent av är avhumaniserande.

- Vilka ord skulle du säga existerar i din omgivning som faktiskt är nedvärderande och objektifierande?
- Varför används dessa ord?
- Används samma språkbruk av kvinnor som av män? Diskutera!

Empati

Filmen säger att för komma till bukt med en del samhälliga problem måste vi se saker ur andras perspektiv. Vi måste kunna känna empati med andra människor.

- Vad betyder empati?
- Hur kan vi humanisera andra människor? Hur kan vi lära oss att känna empati?

UPPGIFTER

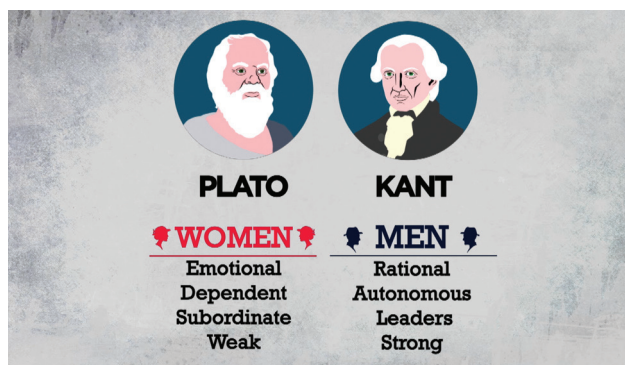
Egenskaper

Be eleverna att skriva ned de tre första egenskaperna som de kommer att tänka på när de hör ordet *manlig*. Samla in materialet. Be sedan eleverna att skriva ned de tre första egenskaperna som de kommer att tänka på när de hör orden *bra person*. Samla in även dessa och sammanställ de tio egenskaper inom respektive grupp som förekommer mest. Redovisa för klassen och diskutera orden. Vad betyder dem? Kan det finnas ord med flera tolkningar? I kategorin *manlig* finns det ord som inte är kompatibla med varandra? I kategorin *bra person*, finns det ord där som inte är kompatibla med varandra? Jämför båda kategorierna med ord; finns det *manliga* ord som inte är kompatibla med ord som beskriver en bra person? Diskutera!

FILMHANDLEDNING

The Empathy Gap

en film om manlighet och jämställdhet

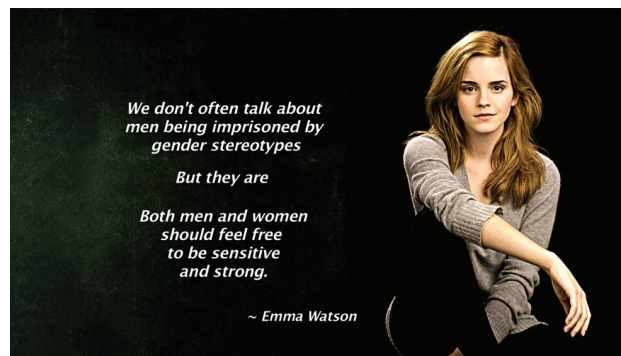

Populärkultur

Låt varje elev analysera exempelvis en serie, eller jämföra olika serier som går på tv eller streamingtjänster. Det räcker med att se några avsnitt. De kan även jämföra reklamer. Hur är uppdelningen mellan kvinnliga och manliga roller? Vad har männen respektive kvinnorna för typ av roller? Vem eller vilka innehar nyckelkaraktärerna? Vilka åldrar har männens karaktärer respektive kvinnornas? Hur är karaktärernas yttre? Finns det variation och mångfald bland karaktärerna i respektive könsgrupp? Vad är karaktärernas syfte för handlingen? Hur är karaktärerna uppbyggda? Är de svaga, starka, drivande, dumma, smarta, etc? Vad händer om man byter kön på karaktärerna? På vilket sätt skulle handlingen och serien ändra karaktär?

Normkritik

Låt eleverna titta på den manliga och den kvinnliga normen ur ett normkritiskt perspektiv. Normkritik handlar om att flytta fokus från individer och det som anses bryta mot normer till att titta på strukturer och ifrågasätta det som anses vara "normalt". Hur ser strukturen ut? Vad får den för konsekvenser? Hur kan vi förändra strukturen? Låt eleverna skriva ner sina tankar och resonemang.

GRUPPUPPGIFTER

Heta stolen

Dela upp klassen i tjejer och killar. Skriv ned ett tiotal antaganden t.ex. "Killar är oftast mer äventyrliga" eller "byta blöjor är lika manligt som kvinnligt". Låt grupperna snabbt svara ja eller nej på antagandena. Jämför sedan i klassen tjejernas svar med killarnas och diskutera resultatet.

LÄNKAR

BRÅ, Brottsförebyggande rådet

<http://www.bra.se/>

Tjejjouren

<http://tjejjouren.se/>

FÖRDJUPNING OCH VIDAREARBETE

Machofabriken

<http://www.machofabriken.se/>